

N:o 30.

Af Herr Andreas Svensson från Elfsborgs län: Om ändring i lagens bestämmelser rörande vägunderhållnings-skyldighetens utgörande.

Det är säkert icke många ledamöter inom denna Kammare, som, ifall de känna förhållandena och reflektera deröfver, icke insett huru innehafvarne af i mantal satt jord tryckas af en mängd onera, hvars frukter visserligen komma alla andra samhällsmedlemmar lika mycket till godo, men för hvars bestridande dessa sednare dock äro helt och hållet befriade. Jag vill icke gerna föreställa mig, att det varit annat än brist på tid, eller helt enkelt förbiseende som gjort att icke föregående Riksdagar förekommit och rättat sådana förhållanden, ty det kan naturligtvis icke vara med hvarken billighet eller rättvisa öfverensstämmande, att somliga individer skola ensam offra sina medel och tillgångar för ändamål, hvaraf andra draga lika mycken nytta som de sjelfva.

Ett af dessa onera och det som synes mig på samma gång tryckande och orättvist, är underhållet af allmänna vägar. Detta hvilar utslutande på den i mantal satta jorden, ehuru ingen väl kan neka att icke alla samhällsklasser hafva lika stor nytta deraf. Det vore väl derföre icke för mycket begärddt, om äfven andra näringsgrenar än jordbruket finge bidra till underhållet af hvad som är till så allmänt begagnande som våra landsvägar, ty om något kan sägas vara till *gemensamt* bästa, så måste det väl vara de vägar, der alla hafva lika rättighet att färdas. Och som all inkomst är af lika stort värde, den må nu komma ifrån jordbruk, handel, industri,

kapital eller löneförmåner, så håller jag för rättvist, att alla i mån af sina tillgångar må bidra till de allmänna vägarnes underhåll.

Som det för närvarande är stäldt i detta afseende, så kännes detta onus mest tryckande för den mindre jordbrukaren, hvilken endast har en liten hemmansdel, som icke tillåter honom att föda några dragare. En mängd sådana små jordinnehafvare finnas i vårt land, hvilka dock måste underhålla hvardera sitt vägstycke, under det t. ex. kapitalister, som lefva af sina räntor, industriidkare, tjänstemän o. s. v. äro fria från hvarje utgift i detta fall. Framskaffandet af vägfyllnadsämnen måste dessa små jordinnehafvare, då de sakna dragare, verkställa antingen med sina händers arbete eller medelst lega, och i båda fallen kännes det tungt och tryckande. Vanligtvis hafva de icke annat än sina arbetskrafter att ersätta gjorda tjänster med, och med hvarje dagsverke, som göres för att ersätta dylika tjänster af någon välvillig granne, går en arbetsdag förlorad, hvilken mången gång kunde behövas för familjens underhåll. Och det skall för dessa små jordinnehafvare kännas så mycket svårare, som de aldrig få glädja sig af att med hästar och åkdon befara de vägstycken, för hvilkas underhåll ofta ganska stora försakelser måste göras. De hafva ej en enda tunna säd att forsla till staden och det de skörda på sin lilla teg måste de bära på sina skuldror till qvarnen för att få det förmalet. Då jag jemför så beskaffade individer med industriidkare, kapitalister, embets- och tjänstemän, hvilka för sin framkomst och rörelse flitigt begagna landsvägarne, utan att på minsta sätt bidra till deras underhåll, så finner jag taflan ganska mörk och kan då icke frigöra mig från tanken, att härutinnan ligger en orättvisa, som ju förr desto heldre bör rättas.

Min mening är likväl ej att vägunderhållningsskyldigheten bör öfvertagas af Staten, emedan hvad som skall utföras på dess bekostnad blir vida dyrare, än om det sker för den enskildes räkning. Deremot, och för att ingen vidlyftig förändring må behöfva vidtagas, är min mening att vägunderhållningsskyldigheten, som hittills, bestrides af jordinnehafvarne, men att kostnaden därför må beräknas efter andra artikeln bevillningsförordningen och erläggas inom hvarje af de särskilda häraderna af dem, som skatta efter denna artikel, samt att de sålunda uttaxerade medlen fördelas på de vägunderhållningsskyldige i mån af hvars och ens hemmantal.

Jag tager mig därför friheten föreslå:

att Riksdagen ville besluta, det hvar och en, i förhållande till sina inkomster, må kännas skyldig deltaga i de allmänna landsvägarnes underhåll alla årstider, efter värde, som af fem ojäfvige gode män bestämmes, af hvilka jordinnehafvarne å gällstämman välja två, och de som erläggga bevillning för andra

beskattningsföremål två, hvilka fyra tillsammans utse en femte; att vägunderhållningsskyldigheten fortfarande må bestridas af jordinnehafvarne, utan rubbning i förut bestämda ansvarsskyldighet; samt att det penningebelopp, som uppkommer genom andra beskattningsföremål än i mantal satt jord, fördelas emellan dem, underhållsskyldigheten tillkommer i förhållande till hvars och ens hemmantal, för hvilket vägunderhållet bestrides; att den föreslagna värderingen måtte förnyas hvart tionde år.

Stockholm den 25 Januari 1871.

Andreas Svensson,
från Elfsborgs län.

N:o 31.

Af Herr Andreas Svensson från Elfsborgs län: Om ändring i bestämmelserna rörande skyldigheten att bygga och underhålla allmänna byggnader å landet.

Det har länge utgjort föremål för skattejordsinnehafvares klagan, att de få vidkännas bördor och omkostnader i många fall, hvarifrån andra samhällsmedlemmar äro befriade, fastän dessa sednare hafva samma gagn och draga samma fördelar af de föremål, för hvilka omkostnaderna ske, som de förra. Detta är naturligtvis en orättvisa, som man borde hoppas endast behöfde påpekas för att tillvinna sig rättelse. Bland de kostnader, hvaraf skattejordsinnehafvare anse sig orättvist tryckta, är den icke den oansenligaste, som föreskrifver skyldigheten för dessa innehafvare att *ensamt* underhålla allmänna byggnader. Denna tunga, hvilande på en del af den jordbrukande klassen, förefaller så mycket mera motbjudande, som